

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลจะต้องพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๕๒๘/๒๕๕๕ คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟ้องและหมายเรียกจำเลยมาแก้คดีอย่างคดีมโนสาเร่ปรากฏว่าจำเลยได้รับหมายเรียกแล้วไม่ยื่นคำให้การภายในกำหนด จึงถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ เมื่อโจทก์มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัดแล้ว ศาลก็ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีโดยขาดนัดไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๙๘ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๙๘ ทวิ เมื่อหนี้เงินกู้ที่โจทก์มีคำขอบังคับให้จำเลยชำระหนี้เป็นเงินจำนวนแน่นอน และศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ส่งเอกสารแทนการสืบพยาน จึงเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นปฏิบัติตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๙๘ ทวิ วรรคสาม (๑) โดยชอบแล้ว เมื่อสัญญากู้เงินที่โจทก์นำมาฟ้องมีโจทก์ผู้ให้กู้และจำเลยผู้กู้ลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย จึงเป็นสัญญากู้ยืมเงินเข้าลักษณะแห่งตราสารซึ่งต้องปิดอากรแสตมป์ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ท้าย ป.รัษฎากร และตามมาตรา ๑๐๓ แห่งกฎหมายดังกล่าว ปิดแสตมป์บริบูรณ์ หมายถึง ปิดแสตมป์ก่อนกระทำหรือในทันทีที่ทำตราสารเป็นราคาไม่น้อยกว่าอากรที่ต้องเสียและได้ขีดฆ่าอากรนั้นแล้ว เมื่อหนังสือสัญญากู้เงินที่โจทก์อ้างส่งเป็นพยานหลักฐานปิดอากรแสตมป์แต่มิได้ขีดฆ่า การปิดอากรแสตมป์ของโจทก์จึงไม่บริบูรณ์ ไม่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้ตาม ป.รัษฎากร มาตรา ๑๑๘ เป็นผลให้คดีของโจทก์ไม่มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือที่จะฟ้องร้องให้จำเลยรับผิดในฐานะผู้กู้ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓ วรรคหนึ่ง

คำถาม คดีฟ้องเรียกส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดก หากทายาทเป็นโจทก์ฟ้องรวมกันมา การอุทธรณ์ฎีกาในข้อเท็จจริง จะถือทุนทรัพย์อย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๕๘/๒๕๕๕ โจทก์ทั้งสี่ฟ้องว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของบิดาโจทก์ทั้งสี่ ขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินพิพาทและให้จำเลยจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ทั้งสี่คนละ ๑ ใน ๕ ส่วน หากไม่สามารถแบ่งได้ให้นำที่ดินพิพาทออกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งให้โจทก์ทั้งสี่ เป็นการฟ้องเรียกส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดกจากจำเลย คดีของโจทก์ทั้งสี่จึงเป็นคดีที่มีคำขอปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ เป็นคดีมีทุนทรัพย์ตามจำนวนราคาที่ดินพิพาทนั้น และเป็นหนี้อันอาจแบ่งแยกได้ แม้โจทก์ทั้งสี่ฟ้องรวมกันมา การอุทธรณ์ฎีกาต้องถือทุนทรัพย์ของโจทก์แต่ละคนแยกกันเพราะเป็นเรื่องโจทก์แต่ละคนใช้สิทธิเฉพาะของตน เมื่อที่ดินพิพาทที่โจทก์ทั้งสี่ตีราคา

เป็นทุนทรัพย์รวมกันมามีราคา ๓๐๐,๐๐๐ บาท ที่ดินแต่ละส่วนที่โจทก์แต่ละคนฟ้องขอแบ่งจึงมีราคาไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ราคาทรัพย์สินหรือทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาสำหรับโจทก์แต่ละคนจึงไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๔ วรรคหนึ่ง

คำถาม ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลจะฟ้องขอให้บังคับลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบริวารที่ไม่ยอมออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นคดีใหม่ต่างหาก ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๙๙๗/๒๕๕๕ ป.วิ.พ. มาตรา ๓๐๙ ตรี ให้สิทธิผู้ซื้อทรัพย์สินที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเพียงการขอให้ออกคำบังคับ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี เพื่อขับไล่จำเลยในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบริวารออกไปจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทเท่านั้น **เมื่อโจทก์ประสงค์จะเรียกค่าเสียหายจากจำเลยในมูลละเมิดเพราะจำเลยไม่ยอมออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทก็ชอบที่โจทก์จะฟ้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าเสียหายเป็นคดีใหม่ต่างหาก** โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้ศาลบังคับจำเลยใช้ค่าเสียหายในมูลละเมิดเป็นคดีนี้ได้ จำเลยรับว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีเดิม โดยธนาคาร ก. เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินพิพาทจากการขายทอดตลาดในคดีดังกล่าว และโจทก์เป็นผู้ซื้อทรัพย์สินต่อมาจากธนาคาร ก. ทั้งจำเลยก็ยังอยู่ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพิพาทที่โจทก์ซื้อมา จึงยอมฟังได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์แล้ว

คำถาม คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ ใช้บังคับแก่การอุทธรณ์ถึงปัญหาเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นสาขาของคดี หรือปัญหาในชั้นบังคับคดีด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๔๙/๒๕๕๕ โจทก์กล่าวอ้างว่า อาจนำที่ดินพิพาทออกให้บุคคลอื่นเช่าจะได้ค่าเช่าเดือนละไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท และขอคิดค่าเสียหายจากจำเลยเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ย่อมหมายถึงที่ดินพิพาทอาจให้เช่าได้เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท การฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งในขณะที่ยื่นฟ้องอาจให้เช่าได้ไม่เกินเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง และข้อห้ามอุทธรณ์ตามบทบัญญัตินี้ต้องใช้บังคับแก่การอุทธรณ์ทั้งในประเด็นเนื้อหาแห่งคดีตลอดจนปัญหาเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นสาขาของคดี ซึ่งรวมถึงปัญหาในชั้นบังคับคดีด้วยโดยเหตุที่ทำให้ต้องห้ามอุทธรณ์ต้องถือตามเหตุต้องห้ามอุทธรณ์ในคดีตามคำฟ้องและคำให้การที่พิพาทกันแต่เดิมนั้นเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าหากมีเหตุอันต้องอุทธรณ์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว แม้ปัญหาในชั้นสาขาคดีในส่วนการบังคับคดีจะไม่มีเหตุต้องห้ามอุทธรณ์ก็ตาม ก็ต้อง

ถือว่า เป็นคดีต้องห้ามอุทธรณ์ตามเหตุต้องห้ามในคดีแต่เดิมดังกล่าวแล้ว เมื่อปรากฏว่าในชั้นอุทธรณ์นั้น จำเลยอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นว่าคำร้องขอเลื่อนคดีที่อ้างว่าจำเลยเจ็บป่วยไม่สามารถมาศาลได้ ถือเป็นเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสียได้ ซึ่งศาลควรให้โอกาสแก่จำเลย แต่ศาลชั้นต้นกลับยกคำร้องที่ขอให้งดการบังคับคดีและไม่อนุญาตให้เลื่อนคดี จึงเป็นการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงย่อมต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามบทกฎหมายดังกล่าวแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ รับวินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วมีคำพิพากษามา จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบและปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่ความไม่ได้ฎีกาขึ้นมา เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควร ย่อมยกขึ้นวินิจฉัยแก้ไขให้ถูกต้องเสียได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๗ ประกอบมาตรา ๒๔๖ และ ๑๔๒ (๕) และกรณีเช่นนี้จำเลยย่อมไม่มีสิทธิฎีกาต่อมาด้วย แม้ศาลชั้นต้นจะรับอุทธรณ์ของจำเลยและศาลอุทธรณ์ภาค ๒ รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลย ก็ไม่ทำให้อุทธรณ์ของจำเลยเป็นอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมายที่จำเลยจะใช้สิทธิฎีกาต่อไป

คำถาม เทปบันทึกเสียงรวมทั้งบันทึกการถอดเทปที่แอบบันทึกขณะมีการสนทนาระหว่างผู้เสียหาย พยาน และจำเลย ศาลจะนำมารับฟังได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๘๑/๒๕๕๕ เทปบันทึกเสียงที่แอบบันทึกขณะมีการสนทนาระหว่างโจทก์ร่วมกับพยานและจำเลยที่ ๒ โดยโจทก์ร่วมและพยานไม่ทราบมาก่อน เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ แม้หลักกฎหมายดังกล่าวจะใช้ตัดพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกรณีเจ้าพนักงานของรัฐใช้วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบ แต่ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ ไม่ได้บัญญัติห้ามมิให้นำไปใช้กับการแสวงหาพยานหลักฐานของบุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตาม ระหว่างพิจารณามี พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ป.วิ.อ. (ฉบับที่ ๒๘)๙ บัญญัติเพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ ใน ป.วิ.อ. กำหนดให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ถ้าพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นคุณแก่จำเลยที่ ๒ จึงต้องนำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับในการรับฟังพยานหลักฐานของจำเลยที่ ๒ ดังนั้น เทปบันทึกเสียงรวมทั้งบันทึกการถอดเทปดังกล่าวแม้จะได้มาโดยมิชอบ แต่เมื่อศาลนำมาฟังจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลฎีกาจึงนำพยานหลักฐานดังกล่าวมารับฟังได้ เมื่อพิจารณาเนื้อหาจากบันทึกการถอดเทปดังกล่าวได้ความว่าโจทก์ร่วมไม่สมัครใจและไม่มีความเป็นอิสระในการชี้ตัวจำเลยที่ ๒ จึงมีข้อสงสัยตามสมควรว่าโจทก์ร่วมและ ก. พยานโจทก์และโจทก์ร่วมได้ชี้ภาพถ่ายจำเลยที่ ๒ และตัว

จำเลยที่ ๒ ผิดตัวหรือไม่ พยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมจึงมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่าจำเลยที่ ๒ ได้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้องหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลยที่ ๒ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

คำถาม การที่เจ้าพนักงานตำรวจล่อซื้อเมทแอมเฟตามีน เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๖๑-๙๖๒/๒๕๕๕ การที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้ ผ. ไปล่อซื้อเมทแอมเฟตามีนจากจำเลยที่ ๑ ซึ่งมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอยู่แล้ว และก่อนหน้านั้น ผ. ก็เคยซื้อเมทแอมเฟตามีนจากจำเลยที่ ๑ จำนวน ๑๐๐ เม็ด และถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมได้ การล่อซื้อดังกล่าวเป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานในการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๑ ที่ได้กระทำอยู่แล้วมิได้ล่อซื้อหรือชักจูงให้จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดอาญาที่จำเลยที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดมาก่อน การกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นเพียงวิธีการเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยที่ ๑ และเป็นการขยายผลในการปราบปราม มิใช่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๔๑๗/๒๕๔๘, ๘๑๘๗/๒๕๔๓, ๕๙/๒๕๔๒, ๒๗๐/๒๕๔๒ วินิจฉัยเช่นกัน)

คำถาม บันทึกคำให้การชั้นสอบสวน ศาลจะนำมารับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๗๑๘/๒๕๕๕ การดำเนินคดีในศาลไม่ว่าจะเป็นคดีอาญาหรือคดีแพ่ง นอกจากเนื้อหาแห่งคดี ซึ่งมีการต่อสู้คดีกันตามกฎหมายสารบัญญัติแล้ว คู่ความและผู้เกี่ยวข้องกับคดียังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ให้คู่ความและผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตาม เพื่อคุ้มครองส่งเสริมให้การดำเนินคดีในเนื้อหาตามกฎหมายสารบัญญัติ เป็นไปโดยถูกต้องและเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในคดี โดยเสมอภาคกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๐ การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา จะฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาหรือต่อศาลที่มีอำนาจชำระคดีแพ่งก็ได้ แต่ไม่ว่าจะฟ้องต่อศาลไหน การพิจารณาคดีแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ.

แม้คำให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนจะมีลักษณะเป็นพยานบอกเล่าซึ่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง วางหลักไว้ห้ามมิให้ศาลรับฟัง แต่กรณีเข้าตามหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นที่กฎหมายมาตรานี้ได้กำหนดไว้ใน (๑) ว่า พยานเช่นนี้รับฟังได้ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ เมื่อนำไปรับฟังประกอบพยานบุคคลของโจทก์แล้ว มีน้ำหนักมั่นคงฟังเชื่อได้ปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยคือคนร้ายที่ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหาย

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ